

Supported by the Rights, Equality
and Citizenship (REC) Programme
of the European Union

Bērnu fiziska sodīšana Latvijā

LAILA BALODE

«CENTRS DARDEDZE»

09.10.2017.

Šodien:

11:00-11:15 Laila Balode ("Centrs Dardedze" konsultāciju daļas vadītāja)

11:15-11:25 Jānis Reirs (Labklājības ministrs)

11:25-11:35 Aivita Putniņa (sociālantropoloģe)

11:35-11:45 Nauris Grīnbergs (tēvs, tēvu grupu vadītājs)

Jautājumi no žurnālistiem

Kas ir «Centrs Dardedze»?

- Nevalstiska organizācija, dibināta 2001.gadā.
- Iestājas par drošu bērnību – brīvu no:
  - fiziskas vardarbības
  - emocionālas vardarbības
  - seksuālas vardarbības
  - novārtā pamešanas

Ko mēs darām:

PREVENCIJA :

- bērnu un jauniešu izglītošana
- vecāku izglītošana
- speciālistu apmācības
- sociālas kampaņas, pētījumi

PALĪDZĪBA:

- psihologa atbalsts bērnam
- konsultācijas ģimenei, speciālistiem
- psiholoģiskā izpēte, atzinums
- «Bērna mājas» modelis dzimumnoziegumu izmeklēšanā

Par pētījumu

On-line kvantitatīvās intervijas

Pētījuma realizācija: 2017. gada augusts

Aptaujāta reprezentatīva izlase: N=500 personas

Veica starptautisks pētījumu uzņēmums «Kantar Millward Brown»

Aptauja notika projekta “From policy to reality - shifting attitudes and practices from corporal punishment to safeguarding children” (“No teorijas uz realitāti – attieksmes un prakses maiņa no miesas sodiem uz bērnu aizsardzību”, projekta numurs JUST/2015/RDAP/AG/CORP/9175) ietvaros.

Kas ir bērna fiziska sodīšana?

Jebkāds sods, kurā tiek izmantots fizisks spēks ar nolūku nodarīt sāpes vai diskomfortu. Tai skaitā:

- sišana (iekaustot, ieplaukājot, perot) ar roku vai priekšmetu – žagaru, pletni, siksnu, kurpi, koka karoti un citiem priekšmetiem
- purināšana, mešana
- speršana, kniebšana, košana
- matu raušana vai uzsišana pa ausīm
- bērna piespiešana palikt neērtā pozā
- dedzināšana, applaucēšana vai vielu piespiedu uzņemšana (kā piespiešana norīt asas garšvielas)

(ANO Konvencija)

Bērna fiziskas sodīšanas sekas:

Fizisks sods iebiedē bērnu, bet **nemāca bērnam saprast**, kāpēc vajadzētu uzvesties vēlamā veidā.

Tas bērnu **pazemo**.

Ir situācijas, kad bērni fiziskas sodīšanas laikā tiek **ievainoti un pat nogalināti**.

Fizisks sods bērnam **sāp gan “ārēji”, gan “iekšēji”** – parasti “ārējās” sāpes jeb ķermenis pārstāj sāpēt ātrāk, taču bērna emocionālais stāvoklis pasliktinās.

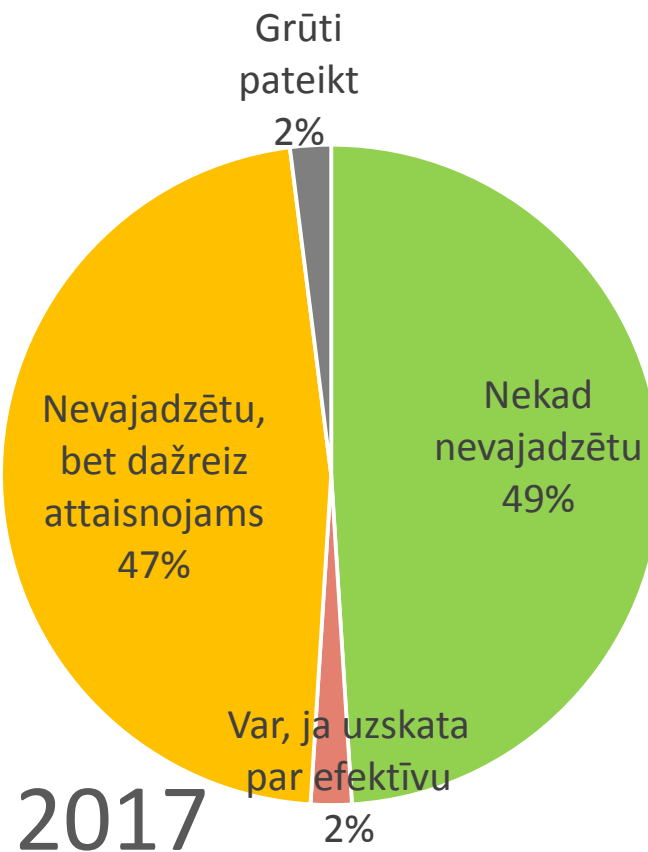
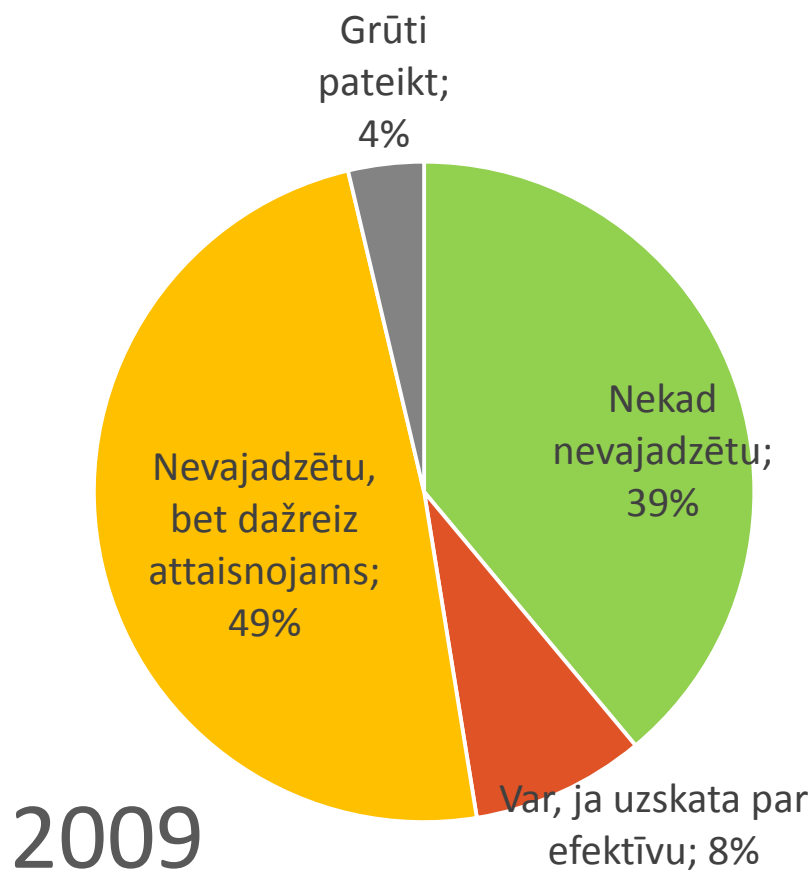
Bērns jūtas **nedrošs, neuzticas** pieaugušajam.

Bērni, kurus fiziski soda, ir **agresīvāki** nekā citi bērni, viņiem ir grūtāk saprast, kas ir labs, kas slikts. Var būt dažādas psihiskās veselības problēmas.

Bērnā veidojas priekšstats, ka **vardarbība attiecībās ir norma**, jo vistuvākie cilvēki tīši un mērķtiecīgi rada vājākajam sāpes.

Bērns **turpina vardarbības ķēdi** - pret citiem bērniem. Vēlāk var turpināties arī citās attiecībās, ar saviem bērniem.

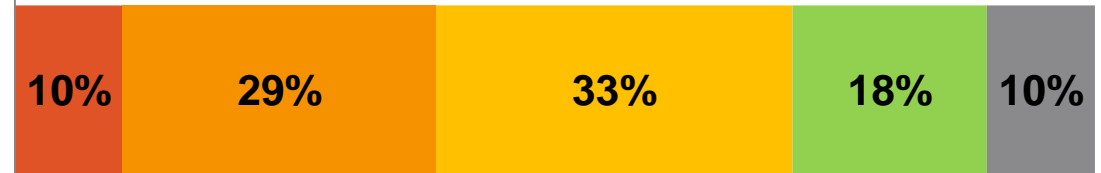
Bērna sišana kā sods ir bērna audzināšanas metode, kuru:

- Noteikti nav jābūt aizliegtai
- Drīzāk jābūt aizliegtai
- Noteikti jābūt aizliegtai
- Grūti pateikt

Vai sava bērna fiziskai sodīšanai ir jābūt aizliegtai ar likumu?

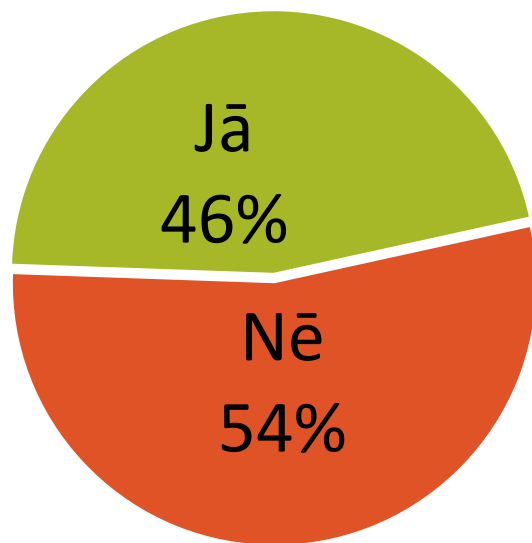

Vai bērna fiziska sodīšanai pirmsskolas izglītības iestādēs jābūt aizliegtai ar likumu?

Vai jūs zināt, ka Latvijā bērnu fiziska sodīšana ir aizliegta ar likumu?

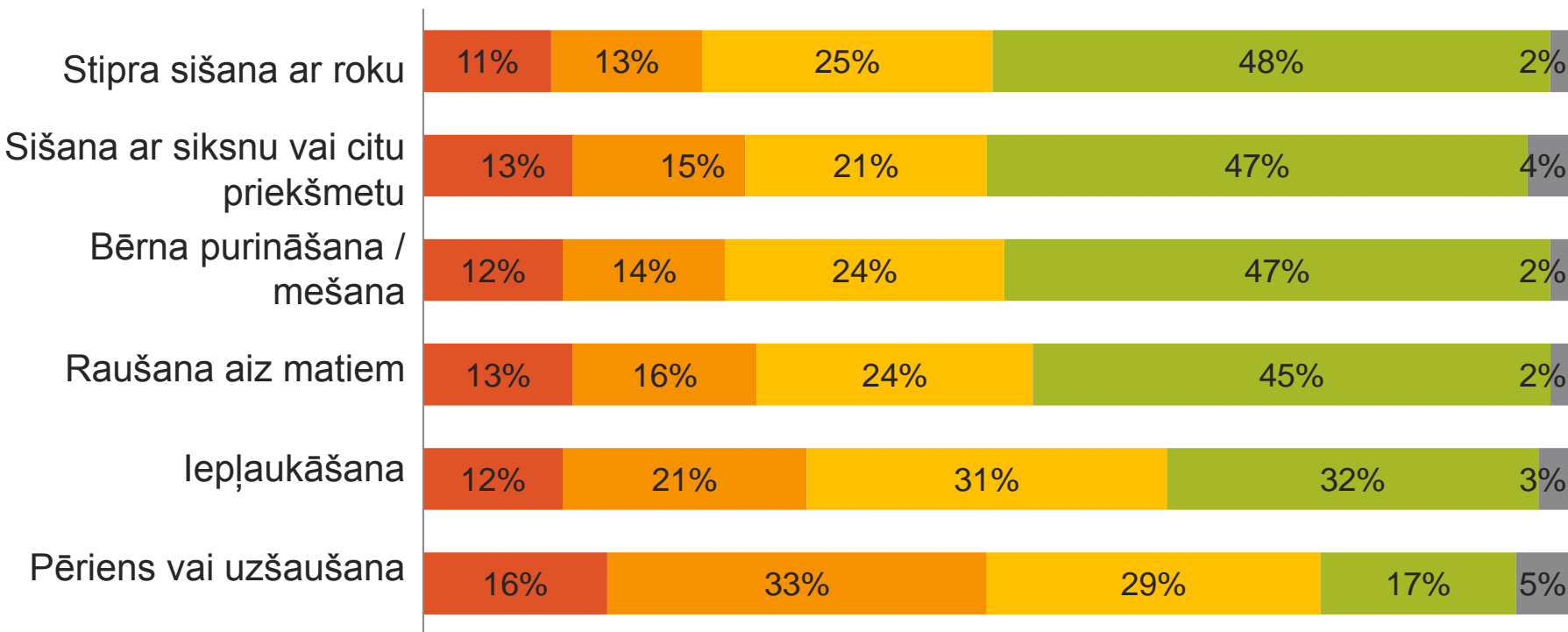

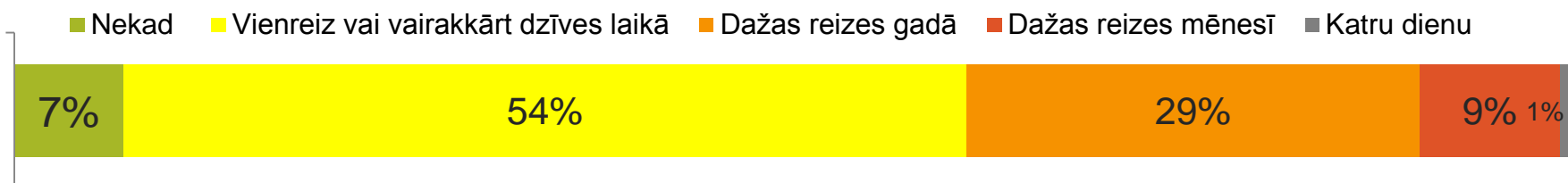
*Bērnu tiesību aizsardzības likums, 9.pants: «Pret bērnu nedrīkst izturēties cietsirdīgi, nedrīkst viņu mocīt un fiziski sodīt, aizskart viņa cieņu un godu.»

Vai būtu ar likumu jāaizliedz vecākiem piemērot šos fiziskos soda veidus saviem bērniem?

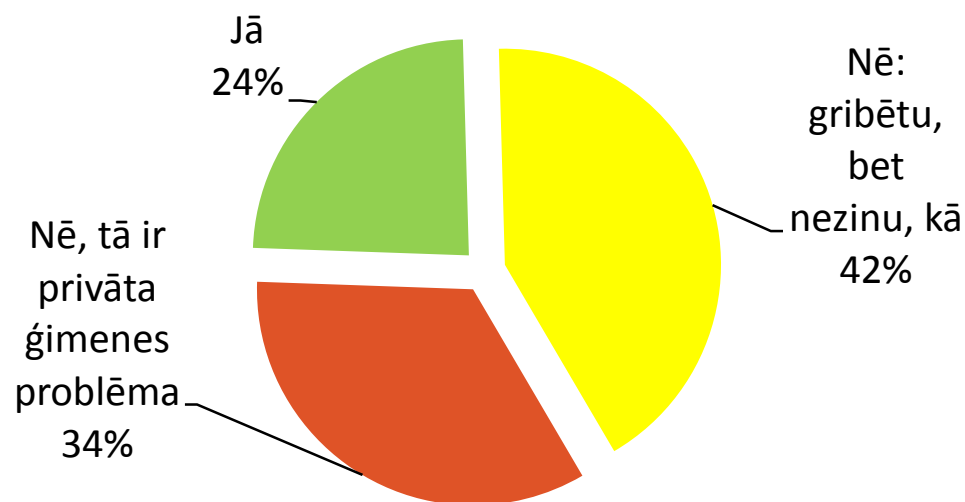
■ Noteikti nē ■ Drīzāk nē ■ Drīzāk jā ■ Noteikti jā ■ Grūti pateikt

Vai jūs jebkad ikdienā esat saskāries ar situācijām, kurās pieaugušais disciplinē bērnu, pielietojot fizisku sodu?

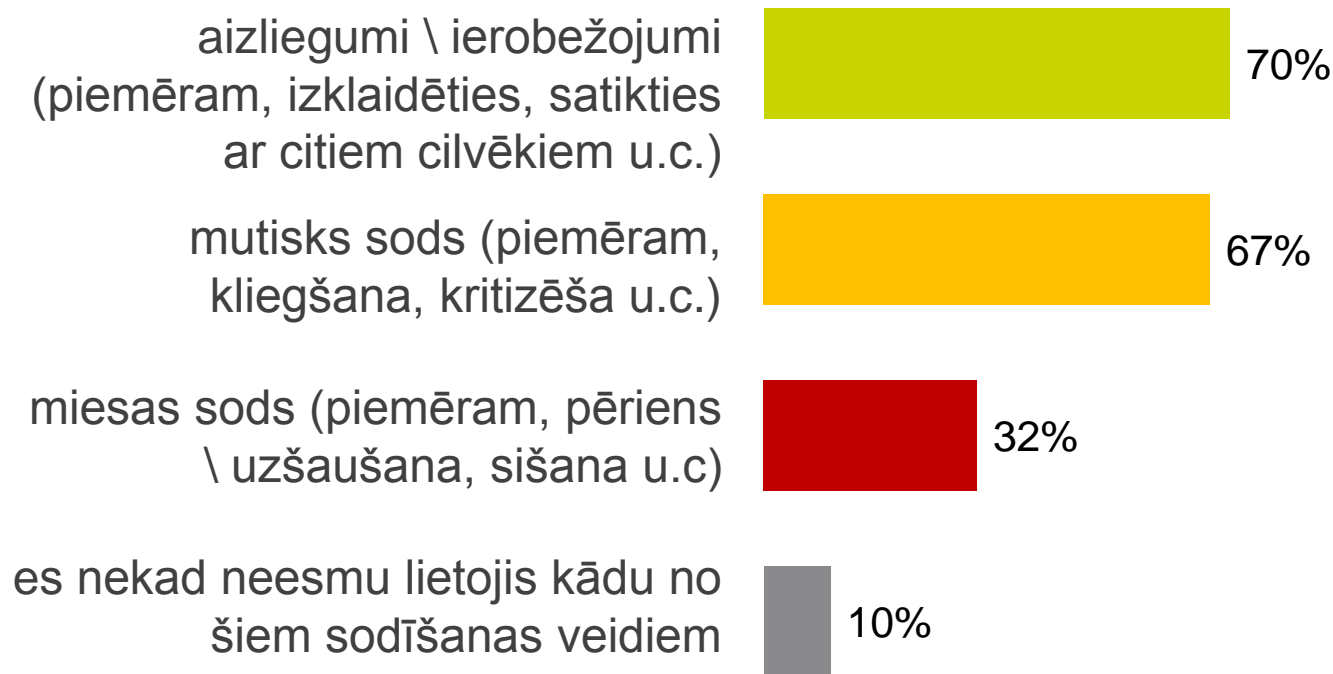

Vai jūs šajās situācijās iejaucāties, lai pieaugušo apturētu?

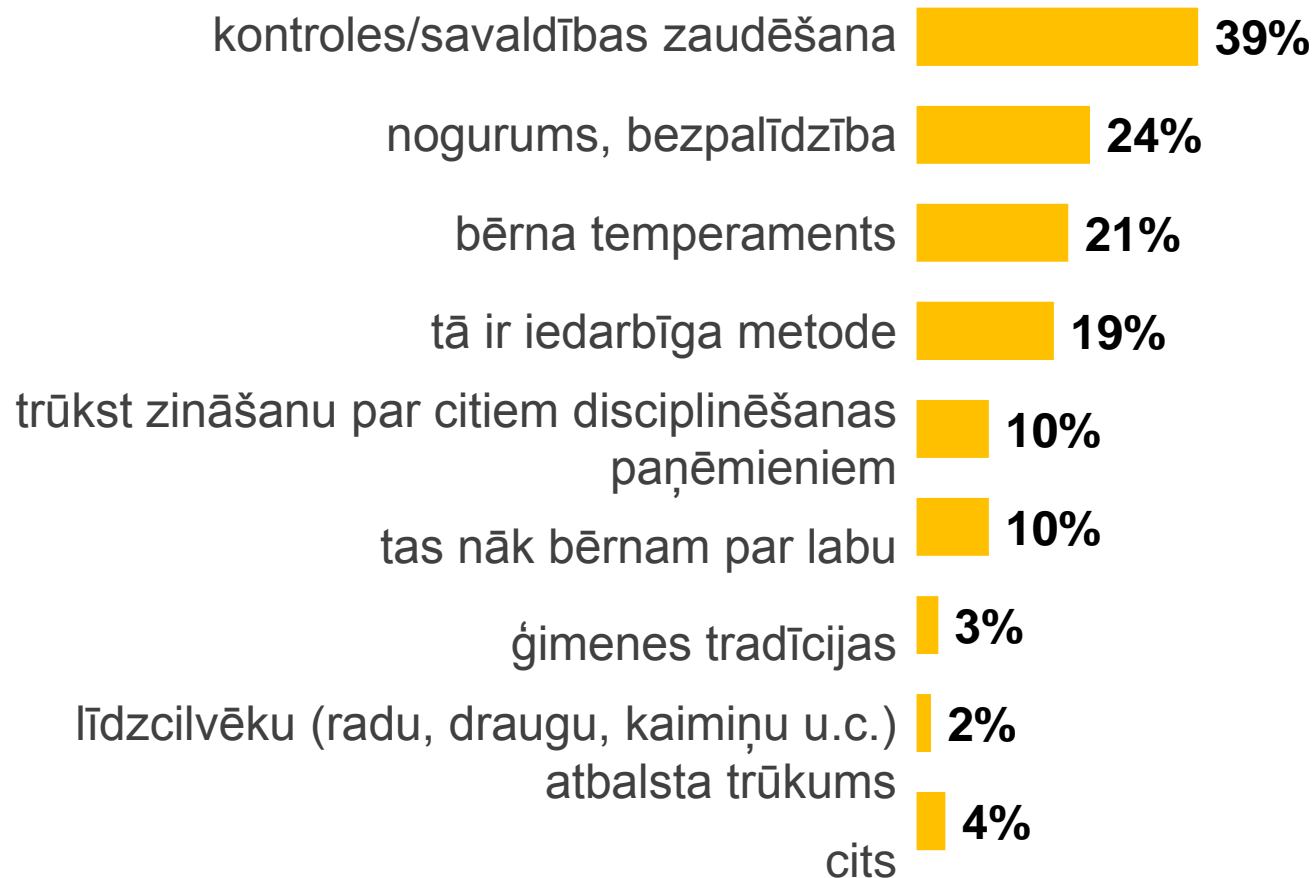
Vai Jūs kādreiz esat lietojis kādu no zemāk minētajām disciplinēšanas metodēm, lai sodītu savu bērnu?

Kādi ir iemesli, kuru dēļ izvēlaties pielietot fizisku sodu?

Galvenie rezultāti

47% aptaujāto pieļauj, ka dažkārt bērns var tikt disciplinēts **ar sišanu**.

39% uzskata, ka nevajadzētu/drīzāk **nevajadzētu ar likumu aizliegt** savu bērnu fizisku sodīšanu.

54% nezina, ka bērna fiziska sodīšana **jau ir aizliegta** ar likumu.

39% redz bērnu fizisku sodīšanu **vismaz dažas reizes gadā** (un 76% neiejaucas)

32% vecāku **izmanto miesas sodus** bērna audzināšanā

Ko varam secināt?

- Būtiska daļa sabiedrības **attaisno** epizodisku fiziska soda pielietošanu pret bērnu.
- Uzskata bērna sodīšanu ģimenē par «**privātu lietu**» (iestādēs jāaizliedz, ģimenē nē).
- Vāja izpratne par likumdošanu – **likums «nestrādā»**.
- Augsta **vardarbības tolerance** – vairums, redzot bērna fizisku sodīšanu, neiejaucas.
- Galvenie iemesli: **vecāku emocijas, nogurums un pārlicība par efektivitāti**.

Ko darīt?

- Skaidrot vecākiem **sekas** – ko atstāj uz bērnu; par likuma nepildīšanu
- Stāstīt sabiedrībai **par pozitīvas disciplinēšanas** pieeju un metodēm
- Skaidrot **katra cilvēka atbildību** (t.sk. vecāka, speciālista, politiķa) – iesaistīties, ja bērns cieš no vardarbības

Mērķis – lai vardarbība pret bērnu vairs nebūtu norma.

Supported by the Rights, Equality
and Citizenship (REC) Programme
of the European Union

Šī prezentācija sagatavota ar Eiropas Savienības Tiesību, vienlīdzības un pilsonības (Rights, Equality and Citizenship, REC 2014-2020) programmas finansiālu atbalstu projekta “No teorijas uz realitāti – attieksmes un prakses maiņa no miesas sodiem uz bērnu aizsardzību” ietvaros, projekta numurs JUST/2015/RDAP/AG/CORP/9175. Publikācijas saturs ir nodibinājuma “Centrs Dardedze” atbildība un nevar tikt uzskatīts par Eiropas Komisijas uzskatu atspoguļojumu.

NODIBINĀJUMS «CENTRS DARDEDZE»

WWW.CENTRSDARDEDZE.LV

INFO@CENTRSDARDEDZE.LV

T. 67600685